

Een werknemer is een werknemer:
Het garanderen van de
toegang tot gerechtigheid
voor ongedocumenteerde
arbeidsmigranten*

* België: werknemers zonder papieren

Dit rapport is geschreven door Lilana Keith en Michele LeVoy van het Platform voor Internationale Samenwerking inzake Migranten zonder Verblijfsvergunning (PICUM).

PICUM dankt alle organisaties en personen die informatie hebben verstrekt voor dit rapport.

Het rapport is voornamelijk gebaseerd op bijdragen van:

- Oostenrijk: [Lefö](#) en [UNDOK](#)
- België: [FAIRWORK Belgium](#)
- Bulgarije: [Center for Legal Aid – Voice in Bulgaria](#)
- Cyprus: [KISA- Action for Equality, Support, Antiracism](#)
- Tsjechië: [SIMI \(Sdružení pro integraci a migraci\)](#)
- Frankrijk: [Clinique de Droit at Sciences Po](#) and [Confédération Générale du Travail \(CGT\)](#)
- Duitsland: [Arbeit und Leben](#) en [K.O.K](#)
- Griekenland: [Generation 2.0 for Rights, Equality and Diversity](#) en [HIAS Greece](#)
- Ierland: [Migrant Rights Centre Ireland \(MRCI\)](#)
- Israël: [Kav LaOved](#)
- Italië: [Italian Coalition for Civil Liberties and Rights \(CILD\)](#)
- Luxemburg: [Association de Soutien aux Travailleurs Immigrés \(ASTI\)](#)
- Nederland: [FairWork](#)
- Portugal: [Confederação Geral dos Trabalhadores Portugueses \(CGTP\)](#)
- Zuid-Korea: [Dongcheon Foundation](#)
- Spanje: [Federación Andalucía Acoge](#), [ACCEM](#) en [Fundación Cepaim](#)
- Zwitserland en Genève: [Centre de Contact Suisse-immigrés \(CCSI\)](#) en [Collectif de soutien aux sans-papiers de Genève](#)
- Verenigd Koninkrijk: [Focus on Labour Exploitation \(FLEX\)](#)

We zijn ook dankbaar voor de bijdragen van de PICUM-leden La Strada International en het Internationaal comité voor de rechten van sekswerkers in Europa (IRCSE), de PICUM-stagiair(e)s Karin Åberg en Emer Connor, en de rechtenstudenten Bonnie Kalos en Jenna N. Grove via The Good Lobby.

© PICUM, 2020.

Rue du Congres / Congressstraat 37-41, post box 5 • 1000 Brussels • Belgium

Tel: +32/2/210 17 80 • info@picum.org • www.picum.org

Dit rapport werd mogelijk gemaakt door de financiële ondersteuning van:

SIGRID RAUSING TRUST

This report has received financial support from the European Union Programme for Employment and Social Innovation “EaSI” (2014-2020). For further information please consult: <http://ec.europa.eu/social/easi>. The information contained in this publication does not necessarily reflect the official position of the European Commission

Samenvatting

De overgrote meerderheid van ongedocumenteerde migranten werkt. Deze tewerkstelling vindt plaats in verschillende sectoren, waarvan sommige sterk gendergebonden zijn. Arbeidsmigranten met een onzekere, afhankelijke of irreguliere status krijgen vaak te maken met omstandigheden die niet voldoen aan de minimale arbeidsrechten en collectieve arbeidsovereenkomsten wat betreft loon, werk- en rusttijden, ziekteverlof, vakantie, en gezondheids- en veiligheidsregels.

Heel wat ongedocumenteerde werknemers tolereren zulke omstandigheden – omdat ze weinig andere mogelijkheden zien. Wanneer ze proberen te onderhandelen over een behoorlijke betaling en het respecteren van de basisarbeidsvoorwaarden, dreigen hun werkgevers hen aan te geven bij de immigratiedienst en maken misbruik van hun gebrek aan toegang tot formele klachtenmechanismen. Het is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat ongedocumenteerde arbeidsmigranten hun arbeidsrechten effectief kunnen uitoefenen zonder risico op immigratiehandhaving. Dit bevordert fatsoenlijke werkomstandigheden voor alle werknemers, voorkomt uitbuiting en voorziet in rechtsmiddelen tegen uitbuiting en kan helpen om

sectoren, die afhankelijk zijn van uitbuiting en zwartwerk, te hervormen.

Daarom onderzoekt dit rapport welke gerechtelijke en buitengerechtelijke klachten- en beroepsmechanismen er in de 15 EU-lidstaten¹ aanwezig zijn, en wat er gebeurt of zou gebeuren als ongedocumenteerde werknemers proberen deze te gebruiken. Het rapport bestrijkt Oostenrijk, België, Bulgarije, Cyprus, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk (VK). Daarnaast werden er enkele voorbeelden opgenomen uit niet-EU-landen en steden met een groot aantal arbeidsmigranten; Brazilië, Genève, Israël, New York City en Zuid-Korea.

De bevindingen zijn de volgende:

- De rechten van ongedocumenteerde arbeidsmigranten worden beschermd door de wet,² maar er is een gebrek aan naleving en er zijn nog steeds personen, met name huishoudelijk personeel en sekswerkers, die worden uitgesloten van arbeidsrechtelijke bescherming – wat problematisch is.
- Burgerlijke rechtbanken en arbeidsrechtbanken in 13 van de 15 EU-lidstaten in het onderzoek³ (zouden) de vorderingen van ongedocumenteerde werknemers op dezelfde manier behandelen als die van andere werknemers. Ze

---

1 Noch internationale en regionale mechanismen, noch niet-gerechtelijke klachtenmechanismen van buiten de lidstaten komen in dit rapport aan bod, hoewel het voor ongedocumenteerde werknemers en degenen die hen ondersteunen nuttig kan zijn om deze te onderzoeken. Zo is er op internationaal niveau de klachtenprocedure van de Mensenrechtenraad van de VN ([UN Human Rights Council Complaint Procedure](#)), voor het aanpakken van vaste patronen van grove mensenrechtenschendingen met behulp van betrouwbare getuigenverklaringen, de OESO-richtlijnen inzake klachtenprocedures voor multinationale ondernemingen ([OECD Guidelines for Multinational Enterprises Complaint Procedure](#)), de procedure voor schendingen van de ETI-Code ([Ethical Trading Initiative Code Violation Procedure](#)) en de klachtenprocedure van de Fair Labor Association ([Fair Labor Association Complaint Procedure](#)), een internationale vereniging ter bevordering van eerlijke arbeid. Op nationaal niveau kunnen klachten ook worden behandeld door nationale ombudspersonen en via bedrijfsspecifieke mechanismen (die bij internationale bedrijven ook een internationaal bereik kunnen hebben).

2 Dit omvat internationale, regionale en nationale mensenrechtenwetten, waaronder ILO-verdragen, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en hieraan gerelateerde jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), en het EU-Handvest van de Grondrechten – onder andere. Ze worden ook beschermd door een reeks andere Europese wetten inzake migratie, de bestrijding van mensenhandel, werkgelegenheid, gezondheid en veiligheid, antidiscriminatie, en de daarmee samenhangende jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HJEU).

3 De 13 EU-lidstaten zijn: Oostenrijk, België, Bulgarije, Cyprus, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje. Ierland en het Verenigd Koninkrijk (VK) zijn de twee landen in het onderzoek waar een aantal beperkingen en/of aanvullende overwegingen gelden bij de behandeling van zaken van ongedocumenteerde werknemers door burgerlijke rechtbanken en arbeidsrechtbanken, waardoor de behandeling niet gelijk is aan die van werknemers met toestemming om te werken.

controleren gewoonlijk de identiteit, maar kijken geen werkvergunningen na en geven in de praktijk geen ongedocumenteerde werknemers aan met oog op immigratiehandhaving, wanneer het bekend is dat het gaat om een werknemer met een irreguliere status. Ongedocumenteerde werknemers stuiten nog steeds op zware barrières om klachten in te dienen, deel te nemen aan procedures en verschuldigde lonen en vergoedingen te ontvangen via de rechtbank.

- Ongedocumenteerde werknemers hebben grote moeite om via het strafrechtelijk systeem toegang tot justitie te krijgen. Ongedocumenteerde slachtoffers van misdrijven, waaronder geweld en mensenhandel,⁴ moeten vaak het land verlaten of worden uitgewezen als gevolg van hun interactie met een wetshandavingsinstantie.
- 13 van de 15 EU-lidstaten⁵ beschikken over een inspectie-instelling die bevoegd is voor het behandelen van individuele klachten van werknemers met betrekking tot onderbetaling en arbeidsomstandigheden. Deze instellingen zijn echter niet allemaal bevoegd om klachten te onderzoeken of beslissingen te nemen ten aanzien van klachten van werknemers zonder werkvergunning.
- Er zijn grote onderlinge verschillen in de praktijken van arbeidsinspectiediensten betreffende het overdragen van persoonlijke informatie over ongedocumenteerde werknemers aan de immigratiediensten, en of deze praktijken gebaseerd zijn op de wet, op een formele

samenwerkingsovereenkomst of formeel samenwerkingsbeleid, of op een gangbare praktijk. Er zijn een aantal 'best practices' waarbij arbeidsinspecteurs het beroepsgeheim bewaren en geen melding maken van ongedocumenteerde werknemers met werkgerelateerde klachten, met het oog op immigratiehandhaving.

- Alle 15 EU-lidstaten⁶ die zijn opgenomen in dit rapport beschikken over een inspectie-instelling voor de controle van de arbeidsomstandigheden en van de lonen of financiële administratie, met inbegrip van het controleren van werkvergunningen van werknemers om – in het geval van irreguliere tewerkstelling – sancties op te leggen aan werkgevers. Deze instellingen voeren hun inspecties soms ook uit in samenwerking met de politie.
- Gezondheids- en veiligheidsinspecties worden grotendeels onafhankelijk en door aparte instanties uitgevoerd, hoewel er soms ook sprake is van melding aan immigratiediensten en of gezamenlijke inspecties. Ongedocumenteerde werknemers kunnen normaal gesproken aanspraak maken op een vergoeding voor beroepsziekten en arbeidsongevallen, maar stuiten daarbij op barrières en worden meestal uitgesloten van arbeidsongeschiktheidsuitkeringen en essentiële gezondheidsvoorzieningen, terwijl ze een verhoogd risico lopen.

---

4 Zoals beschreven in het desbetreffende hoofdstuk, heeft dit betrekking op immigratiehandhaving vóór de identificatie en indien men niet wordt geïdentificeerd als slachtoffer van mensenhandel, en op het verstrekken van alleen vergunningen voor de korte termijn, namelijk voor de duur van de bedenktijd of de strafprocedure, ook voor erkende slachtoffers. Slechts enkele EU-lidstaten verstrekken regelmatig vergunningen voor de lange termijn aan erkende slachtoffers van mensenhandel.

5 De 13 EU-lidstaten zijn: België, Bulgarije, Cyprus, Tsjechië, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk (VK). Oostenrijk en Duitsland zijn de twee landen in het onderzoek zonder inspectie-instelling voor het behandelen van klachten van werknemers over loonkwesties, hoewel er wel inspectie-instellingen zijn voor de behandeling van klachten over andere kwesties.

6 Oostenrijk, België, Bulgarije, Cyprus, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Ierland, Italië, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk (VK).

- Bepaalde sectoren met ongedocumenteerde werknemers worden geconfronteerd met grote uitdagingen bij het toezicht op en de handhaving van de arbeidsvoorwaarden. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de sectoren landbouw, huishoudelijk werk, sekswerk en de gig-economie.⁷
- Naast het risico op immigratiehandhaving als gevolg van het gebruik van klachtenmechanismen zijn er nog andere belangrijke knelpunten, zoals: het gebrek aan informatie, advies en juridische bijstand; de duur van de procedures en de daarmee samenhangende kosten; bijkomende sancties in verband met een irreguliere status of irregulier werk; moeilijkheden bij het aantonen van de arbeidsverhouding en de omvang van de rechtenschendingen; en problemen om effectief middelen te ontvangen wanneer werkgevers zich aan de betaling onttrekken.

Het rapport verwijst ook naar een aantal opmerkelijke praktijken om inzicht te geven in de werkwijzen van de verschillende nationale systemen en om inspiratie te bieden bij de zoektocht naar mogelijkheden voor verandering. Tot slot worden aanbevelingen gedaan om de handhaving van arbeidsvoorwaarden en de toegang tot justitie te verbeteren.

---

⁷ De 'gig-economie' is een manier van werken die gebaseerd is op het uitvoeren van tijdelijke banen of afzonderlijke opdrachten, elk apart betaald, in plaats van te werken voor een werkgever. Het is een steeds vaker voorkomende manier om werk te organiseren in verschillende sectoren, zoals de sector koeriersdiensten.

Aanbevelingen

Aan nationale instanties

Arbeids- en justitiële instanties:

- **Het aanpakken van knelpunten die de toegang tot arbeidsrecht belemmeren en zorgen dat arbeidsrecht voor alle werknemers geldt.**
  - » Het expliciet opnemen van alle werknemers – in elke arbeidsverhouding en ongeacht hun toestemming om te werken – in relevante wetten en collectieve overeenkomsten inzake lonen, werk- en rusttijden, betaald verlof, arbeidsvoorwaarden, ouderlijke rechten, beëindiging van het dienstverband, gezondheid en veiligheid, verzekeringen en compensatiefondsen of -regelingen van de overheid (in geval van insolventie van de werkgever en beroepsziekten of arbeidsongevallen).

- **Het herstellen van de onafhankelijkheid van arbeidsinspecties en van hun voornaamste rol, zijnde de bescherming van werknemers en de handhaving van de wetgeving inzake arbeidsvoorwaarden, en ervoor zorgen dat deze rol niet wordt ondermijnd door verantwoordelijkheden of samenwerking met betrekking tot immigratiehandhaving.**
  - » Maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat er geen risico bestaat op immigratiehandhaving als gevolg van het indienen van een klacht bij de arbeidsinspectie, burgerlijke rechtbank of arbeidsrechtbank, of door het contact met de arbeidsinspectie.
    - Een duidelijk beleid en opleiding opstellen rond het beroepsgeheim van arbeidsinspectiediensten en arbeidsrechtbanken – ter bescherming van de vertrouwelijkheid van informatie van werknemers die een klacht indienen of die tijdens een inspectie worden geïdentificeerd –, waarbij dit beroepsgeheim wordt beschouwd als essentieel voor de naleving van de arbeidsrechten voor alle werknemers en ter preventie van vergeldingsmaatregelen door de werkgever, uitbuiting en herhaald slachtofferschap.
    - Overeenkomsten over praktische samenwerkingen herzien om ervoor te zorgen dat verzamelde persoonsgegevens en acties voor de handhaving van de arbeids-, sociale en financiële wetgeving niet worden gebruikt voor immigratiehandhaving, onder meer door een einde te maken aan de automatische overdracht van gegevens via gemeenschappelijke databanken of toegang tot databanken, en aan rapportageverplichtingen en gezamenlijke inspecties.
  - » Een kritische evaluatie uitvoeren naar de rol van arbeidsinspecteurs bij het opleggen van sancties tegen werkgevers van ongedocumenteerde migranten en van de reële gevolgen van zulke regelingen in het algemeen. Deze evaluatie moet onafhankelijk en transparant gebeuren, met raadpleging van alle belanghebbenden – waaronder vertegenwoordigers van arbeidsinspecties en arbeidsmigranten – en op basis van geanonimiseerde gegevens over ingediende klachten, inspecties, geregistreerde arbeidsrechtenschendingen, vergoedingen, verblijfsvergunningen en sancties.

- **Het aanpakken van de praktische aspecten die klachtenmechanismen met name voor arbeidsmigranten ontoegankelijk en ondoeltreffend maken.**
  - » Arbeidsinspectiediensten voldoende bevoegdheden geven om een onderzoek in te stellen en verschuldigde lonen en vergoedingen toe te kennen, met inbegrip van het verlenen van toegang tot alle standplaatsen en het ter beschikking stellen van voldoende middelen om alle werknemers te beschermen.
  - » Rechtsbijstand verlenen aan mensen met een laag inkomen, waaronder ook ongedocumenteerde werknemers, wanneer dit nodig is om klachten in te dienen en toegang te krijgen tot schadeloosstelling via burgerlijke rechtbanken, strafrechtbanken en andere rechterlijke instanties. Het bevorderen van kwaliteitsvol en onafhankelijk juridisch advies en vertegenwoordiging op het gebied van arbeidsrecht door middel van financiering.
  - » Ervoor zorgen dat aangeduide derden klachten kunnen indienen namens ongedocumenteerde werknemers. Tot deze derden moeten ombudspersonen behoren, evenals relevante officiële instanties, vakbonden en gespecialiseerde ngo's.
  - » De bewijslast in civiele arbeidszaken verdelen tussen de werknemer en de werkgever; de last mag niet alleen op de werknemer rusten. Ervoor zorgen dat meerdere vormen van bewijs van de arbeidsverhouding en de arbeidsrechtenschending worden aanvaard, waaronder getuigenverklaringen en verklaringen van vakbonden of andere aangeduide derden, waarbij ten minste het 'vermoeden van een arbeidsverhouding van drie maanden' wordt toegepast, zoals vereist volgens de sanctierichtlijn voor werkgevers.
  - » Het ondersteunen van opleidingen voor verschillende deskundigen (ook in de gezondheidssector) over de rechten van ongedocumenteerde werknemers en ongedocumenteerde slachtoffers van misdrijven, om de bewustwording te vergroten, meer informatie te verstrekken en doorverwijzingen naar lokale hulporganisaties aan te moedigen.
  - » Mechanismen ontwikkelen om ervoor te zorgen dat werknemers bij de toekenning van hun loon of een compensatie deze ook effectief ontvangen.
    - Beter gebruik maken van de bevoegdheid om de activa van uitbuitende werkgevers al vroeg in de procedure te bevriezen.
    - Mechanismen ontwikkelen die voorzien in een vooruitbetaling van de werknemer als de werkgever niet betaalt en stappen ondernemen om daders alsnog te doen betalen.
    - Banken verplichten om bij de toegang tot basisbankrekeningen niet te discrimineren op basis van de verblijfsstatus en ervoor zorgen dat vereisten inzake administratie en documentatie diezelfde toegang in de praktijk niet blokkeren.
    - Samenwerken met ngo's om de overdracht van middelen te ondersteunen, zowel wanneer de werknemer zich in het land bevindt als wanneer de werknemer zich in een ander land bevindt.

Immigratie- en politiediensten

- **Het bevorderen van rapportage, participatie en rechtsmiddelen binnen het strafrechtelijk en arbeidsrechtelijk systeem.**
  - » Het ontwikkelen van een veilig aangiftebeleid en praktische protocollen om ervoor te zorgen dat ongedocumenteerde slachtoffers en getuigen zich veilig kunnen melden bij en in contact kunnen komen met wetshandhavinginstanties voor gevallen van arbeidsuitbuiting, dwangarbeid, mensenhandel en geweld en pesten op het werk, zonder dat zij daarbij enig risico lopen op immigratiehandhaving.
  - » Het opschorten van de handhaving van een bestaand terugkeerbesluit of uitzettingsbevel tijdens lopende procedures en het niet uitvoeren van terugkeerbesluiten aan personen die een klacht indienen tijdens lopende procedures of bij de afhandeling van burgerlijke en strafrechtelijke procedures. Dit is van essentieel belang voor de verantwoordingsplicht en de toegang tot recht, en om werkgevers die hun werknemers met uitzetting bedreigen als het ware te ontwapenen.
  - » Het verlenen van verblijfs- en werkvergunningen om mensen in staat te stellen gerechtigheid te zoeken via burgerlijke of strafrechtelijke procedures, en ten gunste van het openbaar ministerie en het rechtssysteem door:
    - het vergemakkelijken van de toegang tot speciale vergunningen voor alle slachtoffers van arbeidsuitbuiting, mensenhandel en andere geweldsmisdrijven die in het land willen blijven, ongeacht hun samenwerking met de autoriteiten en hun deelname aan gerechtelijke procedures.
    - als er een speciale verblijfsstatus voor slachtoffers van misdrijven wordt toegekend, er voor zorgen dat deze ten minste tot de afronding van de zaak geldig blijft. Garanderen dat dit statuut toegang geeft tot de arbeidsmarkt en sociale diensten. Deze verblijfstatus moet ook meetellen als opgebouwd verblijf en op basis van duidelijke criteria kunnen worden omgezet naar een stabiel statuut. Dit alles, als compenserende maatregel en om herhaald slachtofferschap te voorkomen.
    - duidelijke criteria te ontwikkelen – in overleg met de belanghebbenden – op basis waarvan eisers die betrokken zijn bij civiele arbeidsrechtelijke procedures toegang zouden hebben tot rechten gelijkwaardig aan de speciale vergunningen voor slachtoffers van misdrijven.
    - ervoor te zorgen dat ongedocumenteerde werknemers die betrokken zijn bij een strafrechtelijke of civiele arbeidsrechtelijke procedure worden ondersteund bij het aanvragen van verblijfs- en werkvergunningen waarin de nationale wetgeving voorziet en waarvoor zij in aanmerking kunnen komen (bijvoorbeeld op grond van werk, familie, studie, bescherming of humanitaire redenen), en door het aanvaarden van aanvragen vanuit het binnenland.
  - » Het opstellen van protocollen die verbieden om de immigratiehandhaving voort te zetten wanneer iemand een vergunning heeft gehad die gekoppeld is aan een gerechtelijke procedure en deze procedure ten einde komt, ongeacht de uitkomst, omdat dit de persoon in feite zou bestraffen voor het zoeken van bescherming en gerechtigheid.
- **Het bevorderen van de arbeidsrechten door middel van werkvergunningsregelingen en in het kader van de handhaving van de immigratiewetgeving.**
  - » Arbeidsmigranten in staat stellen om met dezelfde verblijfs- en werkvergunning van werkgever te veranderen en over te stappen naar een andere soort vergunning, en om verblijfs- en werkvergunningen aan te vragen die door het land zelf ter beschikking worden gesteld.

- » Ervoor zorgen dat alle ongedocumenteerde migranten die zich in een terugkeer- of uitzettingsprocedure bevinden informatie krijgen over hun recht op onbetaalde lonen.
- » De toegang van ongedocumenteerde werknemers tot klachtenmechanismen, juridisch advies en bijstand vergemakkelijken.
- » Mechanismen ontwikkelen en gebruiken om ervoor te zorgen dat ongedocumenteerde werknemers in immigratieprocedures hun verschuldigde lonen en vergoedingen daadwerkelijk ontvangen.

Aan de EU-instellingen

- **Het verbeteren van de rechten en de situatie van werknemers met een onzekere of irreguliere status die geconfronteerd worden met arbeidsrechtenschendingen, uitbuiting, geweld of andere misdrijven – op elk relevant beleidsgebied en in alle relevante entiteiten van de EU-instellingen.**
  - » Het bekijken en behandelen van de politieke en institutionele maatregelen die moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat ongedocumenteerde werknemers toegang hebben tot recht op elk relevant werkgebied van de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement, met inbegrip van migratie, werkgelegenheid en sociale zaken, gelijkheid, justitie, landbouw, regionale ontwikkeling, handel, buitenlandse zaken en gezondheid.
  - » Het benadrukken van de rechten van werknemers met een onzekere of irreguliere status in de wet- en regelgeving van 2019-2024, in de volgende entiteiten en beleidsdomeinen van de EU:
    - de strategie voor de rechten van slachtoffers,
    - de strategie voor gendergelijkheid,
    - de 'farm to fork strategy',
    - de wetgeving inzake het minimumloon,
    - de inspanningen ter bevordering van verplichte zorgvuldigheidseisen in toeleveringsketens,
    - het Europees platform tegen zwartwerk (EU Platform on Undeclared Work) en
    - de Europese Arbeidsautoriteit (European Labour Authority – ELA).
  - » Het tot stand brengen van zinvolle betrokkenheid en overleg met ngo's, met inbegrip van directe dienstverleners en organisaties die zich inzetten voor arbeidsmigranten.
  - » Regelmatig overleg organiseren tussen de Europese Arbeidsautoriteit en relevante ngo's.
  - » Het versterken van de deelname van ngo's aan het Europees netwerk voor de rechten van slachtoffers.
- **Het kanaliseren van de financiële middelen van de EU in het huidige en volgende meerjarige financiële kader ter ondersteuning van doeltreffende klachtenmechanismen voor alle werknemers, ongeacht hun status.**
  - » Het kanaliseren van middelen uit de structuurfondsen (het AM(I)F en het ESF(+)), operationele subsidies aan Europese netwerken van het maatschappelijk middenveld, en actiesubsidies – ter ondersteuning van:
    - maatschappelijke organisaties en vakbondsorganisaties om onafhankelijke informatie en advies te verstrekken en juridische bijstand en ondersteunende diensten te verlenen aan werknemers met een onzekere of irreguliere status, om de effectieve toegang tot klachtenmechanismen en de samenwerking met de arbeidsinspectie te vergemakkelijken, overeenkomstig artikel 6, lid 2, en

artikel 13, lid 1 en 2, van de sanctierichtlijn voor werkgevers (met name met betrekking tot klachten via derden);

- opleidingen voor arbeidsinspecteurs over de rechten van ongedocumenteerde werknemers volgens de sanctierichtlijn voor werkgevers en de verplichting om informatie te verstrekken;
  - mechanismen met duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden binnen de migratie- en arbeidsdiensten om ervoor te zorgen dat personen die zich in een immigratieprocedure bevinden hun loon terugkrijgen, ongeacht of ze zich in het land of elders bevinden, onder meer door de samenwerking met ngo's;
  - het opzetten van speciale fondsen om werknemers vooraf te vergoeden wanneer werkgevers zich onttrekken aan de betaling van verschuldigde financiële compensaties (vergelijkbaar met deze in geval van insolventie van de werkgever of voor slachtoffers van geweldsmisdrijven).
- » Ervoor zorgen dat de financiële middelen van de EU die zijn toegewezen aan klachtenmechanismen voor ongedocumenteerde werknemers niet worden gebruikt voor het ontwikkelen van afzonderlijke klachtenmechanismen en op geen enkele manier aspecten van werkgerelateerde klachtenmechanismen ondersteunen die kunnen leiden tot immigratiehandhaving. Deze middelen moeten wel worden gebruikt voor het vergemakkelijken van de toegang van ongedocumenteerde werknemers tot bestaande klachtenmechanismen, die beschikbaar zijn voor alle werknemers.
  - » Het bevorderen van kwaliteitsbanen via het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) door de ontvangst van betalingen afhankelijk te maken van de eerbiediging van de arbeidsrechten en -normen.
  - » Het ondersteunen van aanvullend onderzoek naar de situatie van bijzonder kwetsbare werknemersgroepen en de werking van klachtenmechanismen voor ongedocumenteerde werknemers.
- **Het evalueren en verbeteren van het wettelijk kader van de EU.**
    - » De sanctierichtlijn voor werkgevers:
      - De lopende evaluatie door de Europese Commissie moet een oordeel vormen over de implementatie van de bepalingen inzake de rechten van ongedocumenteerde werknemers, en de lidstaten ondersteunen bij de implementatie van doeltreffende klachtenmechanismen die niet leiden tot immigratiehandhaving, als onderdeel van een alomvattend en samenhangend migratiebeleid.
      - Het Europees Parlement moet opdracht geven tot een onafhankelijke evaluatie van de gevolgen van de sancties opgelegd aan werkgevers op grond van irreguliere tewerkstelling, zwartwerk, het overtreden van arbeidsnormen en uitbuiting, en mensenrechten.
    - » Ervoor zorgen dat er bijzondere aandacht wordt besteed aan ongedocumenteerde slachtoffers bij het evalueren van de richtlijn ter bestrijding van mensenhandel, de richtlijn inzake schadeloosstelling en de richtlijn inzake slachtoffers.
    - » De lidstaten aanmoedigen om gebruik te maken van de verschillende mogelijkheden in de Europese wetgeving (bijvoorbeeld de sanctierichtlijn voor werkgevers, de richtlijn inzake verblijfsvergunningen voor slachtoffers van mensenhandel en -smokkel, en de terugkeerrichtlijn) om een verblijfsvergunning te verstrekken aan mensen in burgerlijke en strafrechtelijke procedures, opdat zij kunnen deelnemen aan procedures en toegang krijgen tot bescherming en recht op de langere termijn.
    - » Het ondersteunen van de ratificatie en implementatie van relevante ILO-instrumenten, met name het C189-verdrag inzake huishoudelijk personeel en het C190-verdrag inzake geweld en pesten op het werk.

PLATFORM FOR INTERNATIONAL COOPERATION ON
UNDOCUMENTED MIGRANTS

Rue du Congres / Congresstraat 37-41, post box 5

1000 Brussels

Belgium

Tel: +32/2/210 17 80

Fax: +32/2/210 17 89

info@picum.org

www.picum.org